

Нікіша Д. О., к.ю.н, завідувач лабораторії кафедри морського та митного права НУ «ОЮА»;
Левченко С. Г., аспірантка кафедри морського та митного права НУ «ОЮА»

Розгляд Проекту Закону «Про державну підтримку соціально-економічного експерименту щодо створення та ефективного функціонування всеукраїнського учбово-науково-виробничого об'єднання морського та річкового транспорту» в рамках IV Всеукраїнської школи з морського права

З 1 по 2 березня 2014 року в Одесі в стінах Національного університету «Одеська юридична академія» пройшла IV Всеукраїнська школа з морського права, яка була організована з метою поглиблення міжвузівських студентських зв'язків, дослідження основних проблем законодавчого регулювання морської торговельної діяльності та розвитку морського права в Україні.

Розпочалася Школа з урочистого відкриття та вітального слова проректора з міжнародних зв'язків Національного університету «Одеська юридична академія» – **В'ячеслава Олексійовича Тулякова**. Також присутніх привітали генеральні партнери Школи: **Юрій Володимирович Сергєєв** – керуючий партнер «Юридичного бюро Сергєєвих»; **Артем Сергійович Волков** – керівник практики морського права Юридичної фірми «АНК»; **Артем Скоробагатов** – асоційований партнер Міжнародної Юридичної Служби «Interlegal» та інші.

Високий рівень теоретичного блоку Школи забезпечили представники єдиної, серед вищих навчальних закладів України юридичного профілю, кафедри морського та митного права Національного університету «Одеська юридична академія». Лекторами IV Всеукраїнської школи з морського права стали кращі морські юристи Одеси, які не один рік свого життя присвятили проблематиці морського права. Так, лекція **Ю.В. Сергєєва** була присвячена особливостям законодавчого врегулювання трудової діяльності моряків. **А.С. Волков** присвятив свою доповідь судовій практиці у справах про арешт суден під українським прапором, яка лише починає формуватися, але має неопінене значення для вирішення ряду складних правових проблем, пов'язаних з арештом суден під іноземним прапором. Завдяки лекції **М.Ю. Картузова**, партнера Юридичної фірми «Картузов і Партнери» учасники Школи також мали змогу на прикладах судової практики ознайомитись з особливостями розгляду спорів, що виникають при перевезенні вантажів морським транспортом. **Є.Д. Стрельцова**, доцент Національного університету ім. І.І. Мечникова, присвятила свою лекцію правовим передумовам виникнення правовідносин у сфері міжнародного морського перевезення вантажів, а доцент кафедри національної економіки НУ «ОЮА» **В.О. Котлубай** в рамках своєї лекції розглянув питання конкурентоздатності українських портів, розкрив недоліки їх розвитку та перспективи підвищення ефективності функціонування. **Ю.В. Хаймінова**, доцент кафедри національної економіки НУ «ОЮА», у своєму виступі звернула увагу на той факт, що Україна займає провідне місце серед країн-постачальників морських трудових

ресурсів, а український ринок праці моряків має яскраво виражену експортну спрямованість. Крім того, було зазначено, що функціонування сучасного ринку праці моряків дуже тісно пов'язано з функціонуванням портової діяльності загалом та залежить від розвитку даної галузі.

Другий день Школи з виступом про екологічний контроль морських суден в портах України (проблеми імплементації МАРПОЛ 73/78) відкрив керівник Південноукраїнської філії Адвокатського об'єднання «Arzinger» **А. Селютін**, який значну увагу у виступі приділив судовій практиці у справах з екологічного контролю суден та проблемам, з якими повсякчас зустрічаються юристи-практики.

Жвавий інтерес та цікавість у студентів викликали також лекції юриста Південноукраїнської філії АО «Arzinger» **О. Мільченка**, доцента кафедри морського та митного права НУ«ОЮА» **Д.А. Іванова**, юристів «Юридичного бюро Сергєєвих» **К.В. Вершиніної** та **Г.О. Денисової**, адвоката Міжнародної Юридичної Служби «Interlegal» **Д.С. Загороднюка**.

Однак головною метою проведення IV Всеукраїнської школи з морського права було представлення професором кафедри морського та митного права НУ «ОЮА» **С.О. Кузнецовим** проекту Закону України «Про державну підтримку соціально-економічного експерименту щодо створення та ефективного функціонування всеукраїнського учбово-науково-виробничого об'єднання морського та річкового транспорту», розробка якого стала одним із етапів виконання проекту НДР «Інноваційний організаційно-правових механізм створення та функціонування комунальних пароплавств в Україні» (ДРН 0113U001144). **С.О. Кузнецов** зазначив, що дуже серйозну основу має під собою ідея створення комунальних пароплавств. Однак сьогодні для успішного функціонування такого роду підприємства необхідне суттєве вдосконалення чинного законодавства шляхом прийняття додаткових і внесення певних змін до вже діючих законів, які будуть спрямовані на всебічний розвиток потенціалу територіальної громади та повною мірою регулюватимуть її діяльність.

ПРОЕКТ

ЗАКОН УКРАЇНИ

Про державну підтримку соціально-економічного експерименту щодо створення та ефективного функціонування всеукраїнського учбово-науково-виробничого об'єднання морського та річкового транспорту

Цей Закон відповідно до Конституції України регулює відносини, пов'язані, з наданням державної підтримки соціально-економічного експерименту щодо створення та ефективного функціонування всеукраїнського учбово-науково-виробничого об'єднання морського та річкового транспорту, з метою задоволення економічних інтересів України у галузі морської господарської діяльності, зокрема торговельного судноплавства, забезпечення стійкого соціального та економічного розвитку «морських» регіонів держави та відродження конку-

рентоздатного морського та річкового транспорту.

Стаття 1. Дія Закону

1. Цей Закон спрямований на визначення правових і організаційних засад державної підтримки соціально-економічного експерименту щодо створення та ефективного функціонування всеукраїнського учбово-науково-виробничого об'єднання морського та річкового транспорту.

2. Дія Закону поширюється на державну територію України, юридичних осіб, що створені відповідно до законодавства України та інших держав, фізичних осіб - громадян України, іноземців та осіб без громадянства, які перебувають в Україні на законних підставах, відповідно до положень, передбачених Конституцією, законами та міжнародними договорами України.

Стаття 2. Визначення понять

У цьому Законі наведені нижче терміни вживаються в такому значенні:

державна підтримка — формування сприятливих умов консолідації майна та ефективного використання учбового, наукового та виробничого потенціалу учасників Об'єднання, залучення до участі у створенні та управлінні господарською діяльністю Об'єднання юридичних осіб, фізичних осіб-членів територіальних громад і органів місцевого самоврядування, а також формування сприятливого інвестиційного клімату у галузі морської діяльності;

державний, комунальний, приватний сектори економіки України, корпоративні права — відповідно до Господарського кодексу України;

Об'єднання — всеукраїнське учбово-науково-виробниче об'єднання морського і річкового транспорту — суб'єкт господарювання, юридична особа, що діє на договірних засадах, статутний капітал якої створюється шляхом консолідації майна його учасників;

органи місцевого самоврядування, територіальна громада — відповідно до розділу IX «Міське самоврядування» Конституції України;

майно — відповідно до Цивільного кодексу України;

морський транспорт, річковий транспорт — відповідно до Закону України «Про транспорт»;

соціально-економічний експеримент — впровадження наукової соціально-економічної моделі розвитку практики господарювання в галузі морської господарської діяльності, зокрема торговельною судноплавства, з метою забезпечення стійкого соціального та економічного розвитку «морських» регіонів держави та відродження конкурентоздатного морського та річкового транспорту;

учасники Об'єднання — учбові заклади, наукові установи, некомерційні організації, підприємства будь-якої форми власності, що здійснюють свою господарську діяльність у державному, комунальному та приватному секторах економіки України, а також фізичні особи-члени територіальних громад і органи місцевого самоврядування;

Стаття 3. Організація та правові засади створення Об'єднання

1. Найбільш ефектною організаційно-правовою формою консолідації майна учасників Об'єднання є публічне акціонерне товариство.

2. Правові підстави та процедури створення Об'єднання визначаються чинним законодавством України.

Держава в особі відповідних компетентних державних органів сприятиме

виконанню правових процедур, пов'язаних з організацією та здійсненням державної реєстрації юридичних процедур, які забезпечують ефективну діяльність Об'єднання.

Стаття 4. Організаційні та правові засади участі територіальної громади та спільної участі територіальних громад у створенні та управлінні господарською діяльністю Об'єднання

1. Участь територіальної громади та спільна участь територіальних громад, зокрема органів місцевого самоврядування, в формуванні статутного капіталу Об'єднання та управлінні його господарською діяльністю визначається Конституцією України та іншими положеннями чинного законодавства України, зокрема положеннями Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні».

2. Створення Об'єднання відповідає економічним і соціальним потребам територіальної і громади, отже є питанням місцевого самоврядування, тобто опосередковує реалізацію права територіальної громади самостійно вирішувати питання місцевого значення, зокрема питання формування його матеріальної та фінансової основи.

3. Безпосередня участь членів територіальної громади у створенні та управлінні господарською діяльністю Об'єднання є їх невід'ємним правом, реалізація якого забезпечується діючим законодавством України, зокрема Законом України «Про акціонерні товариства».

4. За умов, передбачених положеннями Господарського кодексу України, Об'єднання набуває статусу суб'єкта господарювання комунального сектору економіки України.

Стаття 5. Організаційні та правові засади функціонування Об'єднання

1. Учасники Об'єднання, що прийняли участь у формуванні статутного фонду Об'єднання - акціонери публічного акціонерного товариства, набувають відповідних корпоративних прав.

2. Учасники Об'єднання, що не прийняли участь у формуванні статутного фонду Об'єднання, не є акціонерами публічного акціонерного товариства, і не набувають відповідних корпоративних прав. Такі особи, за їхнім бажанням, прийматимуть участь в управлінні господарською діяльністю Об'єднання з правом дорадчого голосу. Порядок здійснення вказаного права визначатиметься в статуті Об'єднання.

Стаття 6. Основні напрямки Державної підтримки

Держава в особі відповідних компетентних державних органів:

- сприяє залученню уповноважених осіб Об'єднання до роботи у складі дорадчих органів, що створюються центральними та місцевими органами державної влади та місцевого самоврядування, для обговорення питань, які пов'язані з забезпеченням ефективного функціонування морського та річкового транспорту;

- створює правові підстави для включення у програми економічного розвитку та розвитку промисловості України положень щодо формування сприятливих умов для ефективного функціонування морського та річкового транспорту;

- сприяє включенню у соціально-економічні та інвестиційні програми розвитку територіальних громад положень щодо їх спільної участі в формуванні статутного капіталу та управлінні господарською діяльністю Об'єднання;

- створює правові підстави відновлення конкурентоспроможності націо-

нальних судноплавних компаній шляхом їх залучення до перевезень вантажів за державним замовленням і під державні гарантії та перевезень вантажів, що переробляються в портах України;

- визначає сприятливі умови залучення інвестицій, зокрема іноземних, для формування статутного капіталу Об'єднання;

- визначає сприятливі умови кредитування та здійснення лізингових операцій щодо будівництва, закупівлі та фрахтування морських, річкових та суден змішаного ріка-море плавання з метою поповнення складу транспортних засобів;

- визначає сприятливі умови податкової та митної політики у сфері морської господарської діяльності,

- співпрацює з Об'єднанням у сфері учбового та учово-виробничого сектору його діяльності;

- співпрацює з Об'єднанням у сфері наукового та науково-виробничого сектору його діяльності.

Стаття 7. Прикінцеві положення

1. Цей Закон набуває чинності в порядку, передбаченому чинним законодавством України.

2. Кабінету Міністрів України у місячний строк з дня набрання чинності цим Законом:

привести свої нормативно-правові акти у відповідність з цим Законом; здійснювати моніторинг та контроль за проведенням експерименту, узагальнення його результатів та внесення на розгляд Верховної Ради України пропозицій щодо доцільності продовження його державної підтримки.

Загалом, можна впевнено стверджувати, що завдяки таким творчим майданчикам, як IV Всеукраїнська школа з морського права в Одесі, враховуючи, що Україна – морська держава та володіє великим потенціалом щодо розвитку в даному напрямі, з часом в Україні з'являться першокласні фахівці в галузі морського права. Відродження ж морської галузі нашої держави вбачається, у тому числі, і шляхом створення судноплавних компаній із залученням ресурсів територіальних громад. Головною перевагою створення такого роду підприємств є можливість використання чималого потенціалу і ресурсів територіальної громади, адже тут допоможе і вже наявна інфраструктура, і необхідність різноманітного вантажообміну як у каботажному, так і в міжнародному сполученні, і можливість розвитку туризму.

Маємо висловити подяку за підтримку в організації Школи експертам, представникам Національного університету «Одеська юридична академія» та Студентському науковому товариству НУ «ОЮА», генеральними партнерам – «Юридичному бюро Сергеевих» та Юридичній фірмі «АНК», партнеру заходу – Міжнародній юридичній службі «Interlegal» та всім учасникам.

